

Vergaderjaar 2020–2021

31 379

CITES handhaving

Nr. 23

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 december 2020

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de Landelijke Actie CITES¹ 2020 die in het kader van het «*EU Action Plan against wildlife trafficking*» is uitgevoerd. Daarnaast stel ik u op de hoogte van de resultaten van het CITES inleverpunt voor ivoor en wildlife voorwerpen.

Landelijke Actie CITES 2020: Operatie Cactus

Net als in voorgaande jaren hebben de betrokken Nederlandse overheidsinstanties op het gebied van CITES (LNV, NVWA, RVO.nl, Openbaar Ministerie, douane en de politie) een gezamenlijke onaangekondigde actie uitgevoerd. Er zijn diverse handhavingsacties uitgevoerd, waarbij de ketenaanpak en online handel centraal stonden.

Het doel van *Operatie Cactus* was drieledig:

1. Het versterken van de onderlinge samenwerking op handhaving en uitvoering van de CITES-regelgeving;
2. Het vergroten van inzicht in illegale handelsroutes en netwerken;
3. Bewustwording vergroten over de realiteit van illegale handel in beschermde planten en dieren of producten daarvan.

Op 14 september ging de actie van start met de aftrap van de INTERPOL-actie «Thunder 2020²», waar Nederland ook actief aan deel heeft genomen en gerapporteerd. De gerechtelijke uitspraak in eerste aanleg in het strafrechtelijk onderzoek «Mastino» op 10 november 2020 markeert het einde van de actieperiode.

¹ Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora

² <https://www.interpol.int/News-and-Events/News/2020/Wildlife-and-forestry-crime-Worldwide-seizures-in-global-INTERPOL-WCO-operation>

Inbeslagnames

- Gelijk op de eerste actiedag heeft de douane in de haven van Rotterdam een container met meer dan 26 ton aan haaienvlees van de kortvinmakreelhaai onderschept. Deze lading was onderweg van Namibië naar Spanje en vertegenwoordigt een waarde van € 52.440. De benodigde CITES-invoervergunning ontbrak. Europees is de inbeslagname onder de aandacht gebracht.
- De handhavingsacties hebben geleid tot diverse inbeslagnames van omvangrijke aantallen planten en cosmetische of medicinale producten waarin beschermde plantensoorten zijn verwerkt. Zo zijn er meer dan 30.000 gekweekte cactussen uit Guatemala in bewaring genomen met een inkoopwaarde van \$ 20.500 en meer dan 4.000 verpakkingen (tubes, capsules, poeders) met alternatieve medicijnen met extracten van beschermde cactussen en orchideeën.
- Naast een levende havik is na een anonieme tip via Meld Misdaad Anoniem een levend aapje in beslag genomen. Het dier werd op social media aangeboden. Bezit is – net als de handel – in Nederland verboden.
- Mede naar aanleiding van internetrecherche zijn grote aantallen voorwerpen van beschermde dieren in beslag genomen, die alleen verhandeld mogen worden als er wordt voldaan aan strenge eisen. Het gaat o.a. om opgezette zeeschildpadden, stukken ivoor, koraal, huiden van luipaarden, schedels van apen, tassen van varanenleer en papegaaienveren. Bewustwording is belangrijk om illegale aankopen te voorkomen. Om illegale verkoop te voorkomen heb ik verleden jaar een inleverpunt ingesteld, zie onder.

Paling

Tijdens de actie is er specifiek door de douane en de NVWA gecontroleerd op de Europese paling, een CITES beschermde soort waarvoor Nederland ook een belangrijke verantwoordelijkheid heeft. Er geldt een EU CITES import- en exportverbod gezien de staat van de soort. Tot nu toe zijn er geen ernstige overtredingen gevonden. De gerichte controles zullen komend jaar doorlopen.

Opsporing en vervolging

Opsporing en vervolging is essentieel en de handhavingspartners steken hier veel energie in. Een voorbeeld hiervan is de gerechtelijke uitspraak in eerste aanleg het strafrechtelijk onderzoek «Mastino³» op 10 november 2020. De zaak ging over de omvangrijke illegale handel in beschermde dieren- en plantensoorten tussen onder meer Indonesië en Nederland. Er is in het strafrechtelijk onderzoek goed samengewerkt met de Indonesische autoriteiten. Zowel in Indonesië als in Nederland is een verdachte veroordeeld en het netwerk opgerold.

De uitkomsten en ervaringen van Operatie Cactus worden Europees en in CITES-verband gedeeld. De Nederlandse overheidsinstanties betrokken bij CITES gaan ook de komende jaren gezamenlijke activiteiten ontplooiën in het kader van het nieuw op te stellen Europese actieplan.

³ <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Rechtbanken/Rechtbank-Oost-Brabant/Nieuws/Paginas/Celstraf-en-geldboetes-voor-omvangrijke-handel-in-koraal-en-andere-bedreigde-diersoorten.aspx>

Inleverpunt CITES voor ivoor en voorwerpen van beschermde soorten

Naar aanleiding van het ingestelde verkoopverbod van ruw ivoor heb ik in 2019 een inleverpunt CITES ingesteld voor het vrijwillig en anoniem deponeren van voorwerpen of producten van bedreigde planten- en diersoorten⁴. Het gaat om voorwerpen waarvan de oorsprong onbekend is en de legale herkomst niet aangetoond kan worden. Handel (koop en verkoop) zonder de juiste documenten is verboden. Samen met IFAW en het WNF is de container op 25 november 2019 geopend.

Het inleverpunt is een succes. Er is heel veel ingeleverd. Er zijn het afgelopen jaar 19 ivoren slagstanden ingeleverd en meer dan 350 ivoren voorwerpen zoals sierraden en beeldjes. Ook zijn er 37 stukken koraal ingeleverd, tassen en laarzen van slangen- en krokodillenleer en schilden van zeeschildpadden. Er zijn onder meer ook huiden, schedels en botten gedeponeed. Zelfs is er een hoorn van een neushoorn ingeleverd, waar niet alleen de handel absoluut van verboden is, maar ook het bezit.

De inleverbak biedt, zo is gebleken, een laagdrempelige mogelijkheid om op een goede manier van voorwerpen af te komen waarvan het bezit niet meer gewenst is. Inleveren is vrijwillig en anoniem en voorkomt dat voorwerpen illegaal zonder de juiste documenten op de markt worden gebracht.

Waar mogelijk zullen de ingeleverde voorwerpen voor educatie worden gebruikt. De overige voorwerpen zullen worden vernietigd. Komend jaar zal ik het inleverpunt in de schijnwerpers blijven zetten en de bewustwording van de CITES-regels en het biodiversiteitsdoel ervan verder bevorderen.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2019/11/25/voorkom-illegale-handel-in-voorwerpen-van-beschermde-planten-en-dieren-en-lever-ze-in>